

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Erfgoed en Kunsten
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
7844186

Uw brief van
22 maart 2019

Uw referentie
2019D10592

Datum 10 april 2019

Betreft Reactie op commissiebrief met verzoek om reactie op het bericht in
Parool van 7 maart 2019 over roofkunst (2019D10592)

Deze brief zend ik u naar aanleiding van het verzoek van de Commissie voor
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 14 maart 2019 over een bericht in het
Parool van 7 maart 2019 over roofkunst.

Erfgoed laat zien waar we vandaan komen, hoe onze samenleving is gevormd en
hoe we ons ontwikkelen. Erfgoed vertelt daarbij verhalen vanuit meerdere
perspectieven die niet verbonden zijn aan de Nederlandse landsgrenzen. Ook ons
koloniale verleden heeft zijn sporen nagelaten in onze instituties en in de publieke
collecties van culturele instellingen. De omgang met het Nederlandse koloniale
verleden en de cultuuruitingen uit die tijd is een onderwerp dat vele mensen
direct raakt.

Ik heb vanuit mijn verantwoordelijkheid voor de rijkscollectie twee ambities met
het koloniale erfgoed in onze rijkscollectie. Ik vind het belangrijk dat de koloniale
collecties toegankelijk zijn en vanuit verschillend perspectief de daaraan
verbonden verhalen vertellen; hiermee beoog ik de zichtbaarheid van ons
gedeelde verleden en de aan de koloniale tijd verbonden geschiedenis te
bevorderen. In de tweede plaats wil ik een nationaal beleidskader ontwikkelen
voor de omgang met koloniale collecties. Hierbij gaat het om het ontwikkelen van
een methodiek voor herkomstonderzoek en om het ontwikkelen van een
zorgvuldige procedure voor de omgang met teruggaveverzoeken. Ik kies voor een
zorgvuldige en praktijkgerichte aanpak. Cultuurgoederen uit de voormalige
Nederlandse koloniën waarvan vermoed wordt dat die in het verleden geroofd
zijn, hebben hierbij prioriteit.

Ik ben daarom met Nederlandse musea in gesprek om hun kennis en ervaringen
in de praktijk, nationaal en internationaal, te benutten bij de ontwikkeling van dit
nationale kader. Voor een zorgvuldige omgang met de koloniale collecties is in de
eerste plaats kennis en inzicht in de herkomst van deze collecties nodig. Met het
oog daarop voeren het Rijksmuseum en het Nationaal Museum van
Wereldculturen, in samenwerking met het NIOD, een gezamenlijk project uit om
een methodiek te ontwikkelen rond herkomstonderzoek voor koloniale collecties
De focus ligt daarbij op voorwerpen afkomstig uit Indonesië. Voor dit project stel
ik middelen beschikbaar. In dit onderzoek zullen ook onderzoekers uit het land
van herkomst worden betrokken, aangezien zich daar ook informatie over de
geschiedenis bevindt. Het Nationaal Museum van Wereldculturen start daarnaast

een pilot over hoe musea op een zorgvuldige wijze kunnen omgaan met verzoeken tot teruggave.

Onze referentie
7844186

Ook in onze buurlanden is de omgang met koloniale collecties een steeds dringender onderwerp van discussie. Zowel in Duitsland als in Frankrijk zijn ontwikkelingen gaande over de omgang met deze collecties en over verzoeken om teruggave. Bij het maken van een nationaal Nederlands beleidskader is het belangrijk deze internationale ontwikkelingen mee te nemen. Ook de dialoog met landen van herkomst en hun gemeenschappen en experts zal nader worden vorm gegeven, zowel tussen musea onderling als tussen staten. Gezamenlijke kennisopbouw en -deling is hierbij essentieel.

De praktijkervaring uit de pilots en de internationale verkenning bij onze buurlanden en herkomstlanden, zullen input vormen voor het opstellen van het nationale beleidskader. Ik zal mij voor het beleidskader laten adviseren door de Raad voor Cultuur en vraag de Raad daartoe in september 2019 een gezaghebbende onafhankelijke adviescommissie in het leven te roepen. Deze commissie krijgt als eerste opdracht de historische, juridische, internationale en morele aspecten van de koloniale collecties in kaart te brengen. In september 2020 worden deze resultaten aan mij gepresenteerd, waarna ik in dat najaar met een reactie zal komen aan de Kamer.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven